

když by dostavení strany způsobilo nepoměrné náklady. Plyne to také z předpisů Šu 377 odstavec první, 378 a 381 c. ř. s. Podle zprávy nalézacího soudu první stolice proveden byl výslech žalovaného jako strany tím způsobem, že soudce vyslechl přednes žalovaného jako strany, povolil pak žalovanému, aby svou výpověď sám stylisoval a nadiktoval do protokolu, mezi čímž se několikrát vzdálil do sousední místnosti, kdež sepisoval soudní smíry a když žalovaný nadiktoval svou výpověď, soudce ji přečetl a ježto nebylo námitek, odmítl další nabídnuté důkazy jako zbytečné a skončil jednání. Z toho plyne, že část úkonů procesních vykonána byla v soudcově nepřítomnosti a, byť i se tento postup stal za souhlasu obou stran, nebyla tím odstraněna vada řízení v tom záležející, že v podstatné části řízení, totiž při výslechu žalovaného jednáno bylo bez soudce. Proto, že odvolací soud mlčky schválil tento nepřípustný postup soudu první stolice při výslechu stran a přezkoumal ocenění důkazů prvním soudcem, aniž slyšel žalovaného jako stranu, trpí odvolací řízení vadou, která, nezpůsobujíc zmatečnosti, byla s to zameziti úplné vysvětlení a důkladné posouzení rozepře (čís. 2 Šu 503 c. ř. s.). Vada tato je tím závažnější a dovolatel to zcela právem vytýká, poněvadž v obou stolicích nebylo dáno víry výpovědi žalovaného jako strany, kterážto výpověď byla považována za méně věrohodnější nežli žalobkyně.

Čís. 2596.

Obchodní pomocník nemůže se domáhati úplaty za dobu výpovědní, pokud samovolně nekonal služby.

(Rozh. ze dne 8. května 1923, Rv I 702/23.)

Žalobce, jenž byl zaměstnán u žalované firmy jako dílenský inženýr, dostal 1. června 1922 výpověď ku 31. srpnu 1922. Proti žalobě o zaplacení služného za srpen 1922 namítla žalovaná, že žalobce v měsíci srpnu pro firmu vůbec nepracoval a z místa podniku, nevzav si ani dovolené, odejel, že mu proto úplata za měsíc srpen nepřisluší. Oba nižší soudy žalobě vyhověly, odvolací soud z těchto důvodů: V tomto případě jde o poměr služební, ohledně kteréhož platí ustanovení zákona o obchodních pomocnících ze dne 16. ledna 1910, čís. 20 ř. zák. a v tomto zvláštním zákoně na ochranu zaměstnaných obsažena jsou ustanovení pro případ, že ta neb ona strana své povinnosti zanedbává. Dle Šu 27 čís. 4 cit. zák. může zaměstnavatel zaměstnaného ihned ze služby propustiti, když bezdůvodně práci zanedbává a tím může se dalšího placení služného zbaviti. Toho však žalovaná neučinila, svého práva, žalobce ihned ze služby propustiti, nepoužila, služební poměr žalobcův trval tedy dále a jest proto žalovaná povinna po čas služebního poměru, tedy i za měsíc srpen 1922 žalobci služné platiti bez ohledu na to, zda žalobce skutečně pracoval či nikoliv, a nebylo proto třeba zabývati se zjišťováním dalších skutečností.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by o ní dále jednal a ji znovu rozhodl.

Důvody:

Odvolací soud, srovnávaje se v tom s právním názorem soudu prvního stolice, usuzuje, že zaměstnavatel, když zaměstnance nepropustí pro nesplnění služeb, musí mu dáti plat za celou dobu, třebaž zaměstnanec trvale se zdráhá pracovati a ve skutečnosti nekoná smluvních služeb. Tomuto právnímu názoru nelze přisvědčiti. Dle §u 917 obč. zák. je služební smlouva smlouvou úplatnou, za práci slibují se peníze (§ 1153 a 1154 obč. zák.). V §u 928 obč. zák. vyslovena je zásada, že když se smlouvy sejde zaviněným neplněním, že má býti již obdržená úplata tím způsobem navracena nebo nahrazena, aby jeden ze smluvníků nezískal ze škody druhého. Také v §u 1431, 1435 a 1437 obč. zák. vyslovena je zásada, že nikdo nesmí podržeti něčeho, co mu z nějakého důvodu právního nepatří. Že podle zákona o obchodních pomocnících lze požadovati úplatu jenom za služby skutečně vykonané, plyne zřetelně z výjimek, tímto zákonem výslovně stanovených, kdy se zaměstnanci dostává platu, i když smluvních služeb nekoná. To plyne z §u 8 cit. zák., podle kterého se dostává zaměstnanci platu za dovolené. Také z §u 22 odstavec první cit. zák., že se mu dostává platu, když si hledá po výpovědi nové místo. A contrario také z §u 37 cit. zák. Dle §u 42 zák. cit. jest podpůrným zákonem občanský zákon. Dle §u 1154 obč. zák. mzda se vyplácí po vykonané práci. Dle §u 1155 obč. zák. smí zaměstnanec požadovati úplatu také za úkony nevykonané, byl-li ochoten smluvně plniti a s plnění sešlo jenom z příčin, v osobě zaměstnancově sběhlých. Zrušení služební smlouvy dle §u 27 cit. zák. zaměstnavatel sice může, ale nemusí. Nepoužije-li svého práva, neznamena to, že by byl povinen platiti zaměstnanci za služby, kterých nekoná. Byl-li žalobce dílenským inženýrem, jak bylo sice tvrzeno, nikoli však zjištěno, bylo jeho smluvní povinností, by vykonával dílenskou službu bez zaměstnavatelových pobídek a kontroly, což po zaměstnanci akademického vzdělání a stupně požadovati lze, a nemůže se vymlouvat, že služby nekonal jenom proto, poněvadž mu práce nebyly ani přidělovány, ani od něho požadovány. Musí býti také zjištěno, z jakých důvodu žalovaná chovala se k tomu pasivně a zdali mlčením toho stavu neschválila. Sejde na tom, jaký byl smluvní rozsah žalobcových služeb, zdali bylo potřebí, jak bylo tvrzeno, by mu byly určité práce přidělovány, a zdali v nepřidělení takových prací lze spatřiti okolnost, že na jeho služby nebyly vůbec činěny nároky, a zdali vůbec jsou okolnosti, z obou stran v této příčině uváděné, pravdivy.

Čís. 2597.

Proti knihovnímu nabyvateli pohledávky lze uplatňovati námitky, příslušející proti postupiteli, jen za podmínek §u 61 a 63 knih. zák. Pro žalobu na postupitele o neplatnost exekučního titulu nelze se domáhati odkladu exekuce vedené postupníkem.

(Rozh. ze dne 8. května 1923, R II 121/23.)